

Марина Штетић

докторант Одељења за историју

Филозофски факултет

Универзитет у Београду

marinastetic@yahoo.com

ВИНОГРАДИ НА ПОСЕДИМА МАНАСТИРА СВЕТИ АРХАНЂЕЛИ КОД ПРИЗРЕНА

Рад се бави виноградарским поседима властелинства манастира Свети Арханђели код Призрена на основу Светоарханђеловске хрисовуље цара Душана, у циљу стварања слике о реонизацији парцела засађених виновом лозом на једном од најбогатијих српских средњовековних властелинстава. Велики број манастирских винограда, који су се простирали у градском метоху, у Призренској жупи и изван ње, као и прецизне одредбе оснивачке хрисовуље о обавезама земљорадника, свештеника, властеле и арбанашких сточара у виноградарским пословима сведоче о знатном развоју виноградарства у српским средњовековним земљама у првој половини XIV века, као и о великом значају ове привредне гране.

Кључне речи: *виногради, виноградарство, властелинство, манастир Свети Арханђели, мейох Призрена, Призренска жупа, српске средњовековне земље, прва половина XIV века.*

У првој половини XIV века српска држава достигла је свој највећи успон у политичком и војном погледу, што се одразило и на економски просперитет, а самим тим и на развој виноградарства. Демографски раст остварен у истом периоду имплицирао је стварање два изузетно важна чиниоца за развој поменуте привредне гране – оснивање већих потрошачких центара (градови, тргови, рудници, манастирска властелинства, већи властеоски дворови) и обезбеђивање већег броја радних руку.¹

¹ Благојевић, 1973, 136, 145.

Посматрано од краја XIII до почетка XIV века, виноградарство је у српским земљама, у погледу распрострањености винограда, било добро развијено у Приморју, на територији данашње Македоније и у крајевима освојеним на рачун Византије у време цара Душана. Изван наведених области винова лоза гајила се и у Пилоту, око Скадра, у ближој и широј околини Призрена и у нешто мањим размерама око Дечана и Пећи, ширећи се од XIV века ка северу.² Изузимајући случај уже околине Дубровника и Котора, где је достигло највећи степен развоја, на основу уопштеног упоређивања, може се рећи да је виноградарство у околини Призрена и Скопља крајем XIII века достигло ниво виноградарства на Пељешцу, Стону и у Сланском приморју почетком истог века.³

Виноградарство је било нарочито добро развијено на поседима манастира Св. Арханђели код Призрена, задужбине цара Душана, што се може закључити на основу оснивачке повеље. Властелинство је почело да се формира 1343. године, док је уобличено и употпуњено 1349/1350. приликом издавања оснивачке хрисовуље. Највећи број поседа манастира простирао се у призренском метоху и жупи, као и ван ове области, што сведочи о знатном развоју виноградарства.⁴ Крајем XII и почетком XIII века у близини Призрена помињу се свега два винограда која је Стефан Немања засадио поклањајући села Хиландару, док их нешто више има већ у време краља Драгутина, да би у првој половини XIV века виноградарство достигло знатне размере.⁵ Добро обрађена земља у градском метоху, као и плодна Призренска жупа, густо насељена и једна од најбогатијих у средњовековној Србији, са градом као изузетно значајним трговачким и занатлијским центром, пружали су идеалне услове за гајење винове лозе.⁶

Највише винограда потчињених Светим Арханђелима било је смештено у призренском метоху и њему најближим селима. У самом граду цар Душан потчинио је манастиру три цркве са виноградима који су лежали на градској земљи. Црква Светог Николе, властеличића Рајка Киризмича, поседовала је укупно 15 винограда на различитим локалитетима: на Крушевом пољу, два винограда у Бабиштима (од којих је један мањи, наведен као „виноградак”), три у Пустицама, два у Габровцима, у Липовцу, Хинатовцу, у Дубравици, у Дреновцу, два „иза дворова” и „више Пуљше”. Цар Душан извршио је комасацију, односно заменио груписао 8, од поменутих 15, винограда на једном месту, доделивши бившим при-

2 Исто, 132-133.

3 Исто, 136.

4 *Светлоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 40.

5 Благојевић, 1973, 134-135.

6 *Светлоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 40.

ватним власницима винограде на наведеним потесима. На тај начин добијена је идентична површина засађена виновом лозом на локалитету Курило, односно потесу у најближој околини Призрена, на десној обали Призренске Бистрице.⁷ Црква Светог Спаса, властеличића Младена Владојевића, коме је уступљена Андрејча црква у Охриду са поседима, у виду компензације, такође је доспела у посед Светих Арханђела са 4 винограда: на Курилу, у Дреновцу, у Клепином углу (потес на коме се налазио двор) и „*љеха даниловска иза дворова*“.⁸ Црква Светог Стефана потчињена је са виноградима и другим поседима који су у Светоарханђеловској хрисувији уопштено набројани. Поред винограда, све три цркве поседовале су и и воћњаке, дудове, млинове, њиве и укупно 22 „куће“ зависних људи у Призрену са занатлијама, који су морали бити вични обрађивању винове лозе. Међу зависним људима цркве Светог Спаса налазио се извесни „Пуљша са децом“ који је очигледно поседовао и виноград с обзиром да се виноград цркве Светог Николе одређује посредством његовог имена.⁹

Од укупно 40 села у Призренској жупи (на Призренском пољу, у Гори, Опољу, Подримљу и Подгори) дарованих Св. Арханђелима, у атарима 8 села лежали су виногради, док се у случају два земљорадничка насеља помињу у међама, тако да се може претпоставити да су чак припадали атару села, а самим тим и манастирском властелинству. Већина ових села налазила се у најближој околини или на самој граници са призренским метохом. Село *Кориша* са виноградима, североисточно од Призрена, 10 км од Светих Арханђела, потчињено је са црквом Светог Петра коју је подигао старац Григорије и 1343. приложио манастиру, да би цар Душан у њу привремено сместио Јакова, првог игумана Св. Арханђела. Може се закључити да се ради о једном од првихседа властелинства.¹⁰

У суседству *Корише*, на простору данашње Љугоглаве, на путу за Суву Реку, налазило се село *Љуџиолави* у које је цар доселио зидаре из Пнуће (жупа у Рашкој), доделивши им и извесне поседе у баштину уз извесне олакшице- ” *...и гаде им Царсџво ми земљу у Љуџиолавама шџо је држао Калојан, Милкусов брајџ- и њиве, и ливаде, и млин, и виноџрад на реци Милкусов- и да џо имају све у башџину, и деца њихова и да им не буде ине работџе осим зидања и бедбе дан и леја виноџрада, ...* “¹¹ По свему судећи, леја винограда коју су зидари окопавали у виду испуњавања

7 Исто, 121; Благојевић, 1992, 78.

8 *Светџоарханђеловска хрисувија*, 2003, 120–121. "љеха даниловска" иза дворова тј. кућа вероватно представља виноград који је припадао извесном Данилу.

9 Благојевић, 1992, 78.

10 *Светџоарханђеловска хрисувија*, 2003, 122.

11 Исто, 140.

работе, била је позната земљорадничком становништву као извесна мер-на јединица. У селу *Пирани*, данас Пиране на путу Призрен-Ораховац, у међама се помиње виноград- „... од *сѣуденца уз бреѣ више винограда на Нерез, ...*”. С обзиром да је у хрисовуљи наглашено да су Пирани даровани са међама, виноград је свакако припадао арханђеловском властелинству.¹²

Пример важности која је придавана виноградарству и његовом ширењу у ближој околини Призрена у првој половини XIV века, представља средњовековно село *Сењани* у долини Рибника, на подручју данашњих Доњих Поточана код Ораховца. Овде је први игуман Светих Арханђела Јаков засадио „...*виноград велик, а са мало људи; и учини Царсѣво ми у Сењанима закон, да онај виноград сами траде и обрађују, а да им не узимају лана, ни јаѣњейине, ни вуне, ниѣи да им је далекој љуѣи.*”¹³ Сењани су очигледно, као и Кориша, још од 1343. били у поседу властелинства. Пошто је велики виноград захватио део површина које су земљорадници користили за гајење житарица, одлучено је да се становницима села врати онај део земље који је припао манастиру, док су своју радну обавезу према манастиру извршавали у атару суседног села Брњача.¹⁴ Потреба да се поред комасације винограда у метоху Призрена у циљу заокруживања манастирских поседа, потчињавања села, људи и црква са виноградима, прибегне и засађивању нових, потврђује чињеницу да је виноградарство током XIV века све више јачало и добијало на важности.¹⁵

На простору Подримља, поред Пирана и Сењана, властелинству је приложено и *Целине*, данас Целина северозападно од Призрена, у суседству Мале и Велике Круше, с леве стране пута за Ораховац. Судећи по међама његовог атара- „... *од ѣрновачке међе низбрдо ѣа на ону сѣрану уз ѣоѣок мимо винограда, ѣа у Сѣасовицу ...*”¹⁶- могуће је да се поменути виноград простирао у Целинама.

Поред многобројних властеличића са поседима и баштинским црквама, цар Душан потчинио је Светим Арханђелима и Орланда Мицовића са виноградима, млиновима, људима и свим осталим што је поседовао у граду, као и баштинско село *Селчани*, данас Грнчари поред Призрена,

12 Исто, 123. Нерез је топоним који је био међник села Пирани, чије се име можда може довести у везу са "лозијем нерез" или "нерез", односно називом за винову лозу у околини Призрена која је обрезава на знатној висини, лоза на сводове. Види: Благојевић, 1973, 143.

13 *Светоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 124.

14 Исто; Благојевић 1973, 373-374.

15 Исто, 137.

16 *Светоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 125.

коме је придодато нешто и од арбанашког катуна Шпинадија.¹⁷ Село се граничило са путем који је из Врбичана ишао у Призрен, а са друге стране са Љубиљом и реком Јагледницом, што значи да се простирало тачно уз градски метох, 2–3 км источно од Призрена.¹⁸ Виногради Орланда Мицковића очигледно су се налазили у самом граду, тачније метоху. Међа Селчана која је ишла путем из Врбичана у град, допирала је до „винограда Хусарева”¹⁹ који се можда такође може сместити у сам призренски метох.²⁰

Североисточно од Призрена, поред Корише, Љутоглава и Селчана, приложено је и село *Мишутиште*, данас Муштуште, са виноградима и црквама Свете Богородице и Светог Симеона. Југозападно од Призрена простирало се село *Послишта* западно од Хоче Заградске (која је својим атаром такође ограничавала градски метох²¹), даровано са млиновима, виноградима, међама и свим својим правима.²² У међама Ограђеника, данас Гражданик западно од Призрена, који се граничио са метохом на удаљености 6 км од града и ишао до ушћа Призренске Бистрице у Бели Дрим, наводи се сађена лоза која је свакако била ван сеоског атара- „...од дрена уз бреј на локву до сађене лозе, ...”²³, мада се не може са сигурношћу рећи чијем је насељу припадала.

У близини границе са Албанијом Свети Арханђели добили су села *Оба Крстаца* у Горској жупи, (данас Мали и Велики Крстац у суседству Рапче), са засецима и с виноградима²⁴, као и село *Тмава* негде на Белом Дриму, (које данас не постоји), са виноградима и осталим поседима.²⁵

Изван Призренске жупе, манастирско властелинство увећано је за 15ак земљорадничких насеља, од чега је отприлике половина, односно 7 села приложено са виноградима. У Пилоту, од укупно 5 села²⁶ чак 3 обухватала су и винограде. Село *Шикља*, у близини ушћа Крупе у Бели Дрим, у Горњем Пилоту, приложено је са заселцима Крсти и *Крујама* са виноградима. Поменути заселци се слободно могу урачунати у посебна села, с обзиром да у хрисовуљи носе посебне називе и имају већ заокру-

17 Исто, 50, 139.

18 Благојевић, 1992, 76; *Светиарханђеловска хрисовуља*, 2003, 139, 50.

19 *Светиарханђеловска хрисовуља*, 2003, 139.

20 Исто..

21 Благојевић 1992, 77.

22 *Светиарханђеловска хрисовуља*, 2003, 125–127.

23 Исто, 125–126, 45.

24 Исто, 126, 47.

25 Исто, 128, 48.

26 Приложена су 3 села и два заселка са прецизно омеђеним атарима.

жене атаре са посебним међама, што је сигуран знак да су већ у време оснивања властелинства почели да се издвајају из атара села Шикља.²⁷ Настојећи да богато обезбеди своју задужбину, цар Душан наредио је да сва насеља у Пилоту око главног села Шикље, и цркве Света Варвара и Крсти од својих винограда уступе половину вина Светим Архангелима, док је латинско свештенство дуговало по чабар вина од својих баштинских винограда, ослобођено притом других работа и данака. Доходак у чабру вина који је важио за Горњи Пилот одузет је држави и поклоњен манастирском властелинству.²⁸ У Доњем Пилоту, приложено село *Куйелник* са црквом Свете Богородице обухватало је и Каначке винограде. На реци Невиној, притоци Белог Дрима, која данас не постоји под истим именом, постојало је место са млиновима, који су манастиру потчињени заједно са млинаром Жаном са породицом, виноградима и осталим поседима.²⁹

Село *Клчевишије*, данас Кучевиште у Скопској области, уступљено је манастиру уз допуштење властелина жупана Радослава, заједно са црквом Свете Богородице са заселком Бродцем и с виноградима. Као један од међника помиње се и Калопетрова лоза што потврђује да је у атару села свакако било винограда.³⁰ У Светоарханђеловској хрисовуљи, виногради у поседу манастира наводе се у још два села- *Селце* у Пологу³¹ и *Жеравина* на Белом Дриму у Албанији, село које данас не постоји.³² Властелинству су припале још две цркве са виноградима- Св Арханђели у Велесу, баштинска црква извесног Раденка, и црква Светих петнаест мученика у Струмици.³³

Светоарханђеловска хрисовуља садржи и одељак о правима земљорадника, властеле, свештенства и сточара, као и о начину обраде земље и испуњавања осталих обавеза. Што се тиче винограда, у делу текста хрисовуље, насловљеном Закон Србљима, стоји: „и виноград да обрађује сваки њо закону као у Студеници у Светиој Симеона”.³⁴ „Закон Светог Симеона и Светог Саве” који је предвиђао одређене работе и одређене дажбине у напути које су теретиле зависне земљораднике, односивши се првенствено на поседе Студенице и Милешеве, примењиван је на свим потоњим манастирским властелинствима и прошириван новим одредбама. На тај на-

27 *Светоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 129–130; Види: Мишић, 2013, 41.

28 *Светоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 130; Ивановић, 1959, 232.

29 *Светоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 130.

30 Исто, 128–129, 48–49.

31 Исто, 140.

32 Исто, 144.

33 Исто, 139.

34 Исто, 140.

чин, ширењем површина под виновом лозом током XIII и XIV века, у поменути закон уношене су одредбе и о обрађивању винограда.³⁵ На основу овог закона, тачније Дечанске хрисовуље, меропси, сокалници, занатлије и отроци, као и попови били су дужни да сваке године обраде деоницу манастирског винограда површине једног мата (939,18 м²), па се може закључити да је исто важило и за светоарханђеловско властелинство.³⁶

С обзиром да се на поседима манастира Свети Арханђели помињу и многи властеличићи са виноградима (Новак Пеција, Орландо Мицовић...), у оснивачку хрисовуљу унета је одредба и о обавезама властеле: *”И власиела која се налази у цркве, да ору свакоја живша бедбу, и шшо узоре да завлачи; и сена да коси један дан и здене; и по парцелу винограда; и иуи са иуманом.”*³⁷ Ако се узму у обзир основне обавезе властеле, на основу „војничког закона” и „Закона Светог Симеона и Светог Саве” - чување и одбрана манастирских утврђења и давање оружане пратње игуману током пута - долази се до закључка да је цар Душан увео новине на светоарханђеловским поседима, тачније учешће властеле у пољским радовима.³⁸ Навођење „парцеле винограда” у тексту упућује на извесну могућност да је земља засађена виноградима била испарцелисана, тј. подељена на приближно једнаке површине, што је вероватно давало увид и у број парцела на властелинству и олакшавало одређивање обавеза зависног становништва.

У одређивању обавеза свештенства Светоарханђеловска хрисовуља такође се позива на „Закон Св. Симеона и Св. Саве”: *„А који се попови налазе у целој области Арханђеловој, да им је закон о винограду, и о орању, и о другој работи као шшо је закон у Студеници и у Свештој Симеона.”*³⁹ Дакле, већ је објашњено да су попови у Студеници и Милешеви у погледу обраде винограда третирани као зависно земљорадничко становништво. Међутим, давање предности „закону о виноградима” над „законом о орању”, показује да је обрађивање манастирских винограда представљало најважнију и основну „работу” попова, како оних са баштином, тако и оних без ње.⁴⁰

35 Благојевић, 1979, 140.

36 Исто, 140, 142.

37 Светоарханђеловска хрисовуља, 2003, 141.

38 Благојевић, 1979, 163–164.

39 Светоарханђеловска хрисовуља, 2003, 143.

40 Благојевић, 1979, 143–144. Попови без баштине били су дужни да извршавају све обавезе као и меропси уколико би за издржавање од властелинства узели више од "три њиве законите". Када је у питању обрађивање манастирских винограда, олакшице на светоарханђеловским поседима нису постојале.

С обзиром да је цар Душан својој задужбини потчинио и више арбанашких и влашких катуна, обавезе и права сточарског становништва садржане су у хрисовуљи у одељку „Закон Власима”. Иако су и арбанашки и влашки катуни на властелинству Светих Арханђела егзистирали као стална насеља стационирана у жупским пределима⁴¹, једино је арбанашко становништво било у обавези да обрађује манастирске винограде, с обзиром да је по питању радних обавеза изједначено са земљорадничким становништвом- „А Арбанаси који се налазе у цркви да рабoђају као и Србљи, и да дају од одра динар или њолукницу жиџа”.⁴² Будући да ни у једном дарованом катуну нису забележени виногради⁴³, Арбанаси су обрађивали арханђеловске винограде изван својих атара.

У Светоарханђеловској хрисовуљи установљен је и такозвани „мертик хлебни и вински” који је требало свакодневно делити сиротињи, као на поседима манастира Светог Стефана у Бањској. Вино се делило ујутру и увече, а током поста једном дневно сем суботе и недеље, болеснима исто као и здравима.⁴⁴ Вино су на име „месечине” добијали и Власи Добрушинци који су напасали манастирске кобиле, становници села Брод задужени за чување манастирских кобила, као и „дванаесторица братије”, односно пастири задужени за чување и напасање стоке. Иако је одређено да се вино даје Добрушинцима онолико колико добијају калуђери у манастиру, тачна количина остаје непозната.⁴⁵

Велики број винограда на поседима Светих Арханђела сведочи о знатном ширењу виноградарства у првој половини XIV века, али и о потреби цара Душана за стварањем једног од најбогатијих манастирских властелинстава у српским средњовековним земљама. Уношење општих одредби у оснивачку хрисовуљу које су обавезивале све земљораднике, свештенике и властелу на обрађивање винограда осликава велики значај ове привредне гране, пружајући доказ и о постојању знатне радне снаге која је очигледно добро познавала начин обрађивања и гајења винове лозе, стичући искуство најпре на сопственим поседима. Заокруживање манастирских винограда комасацијом у призренском метоху, тј. најближој околини Св. Арханђела, потчињавање села, људи и цркава са виноградима и подизање нових предузимано је у циљу стварања што већег манастирског виноградарског простора. С обзиром да се манастирско

41 *Светоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 79.

42 Исто, 141.

43 Исто, 135. Виногради се помињу једино у међама катуна у Хвосну, Синајинци: "...од студенца право међу инограде у Орландин камен,...".

44 Исто, 19, 141.

45 Исто, 142; Благојевић 1979, 156– 157.

братство као заједница, за разлику од инокосних породица, није увећавало остваривани су велики вишкови вина којим се засигурно трговало на призренском тргу. У прилог томе јесте и чињеница постојања потребе да се калуђерима Св. Архангела забрани да узимају у закуп жито и вино ради препродаје, или да дају новац под интерес.⁴⁶ Овај податак говори и о томе у којој су мери у Призрену били развијени робно-новчани односи у првој половини XIV века. Горњи град или Вишеград у близини манастира, који је чувао улаз у призренску котлину, замењен Призренској епископији и предат арханђеловском властелинству служио је као велико складиште манастирског вина и жита.⁴⁷ Призрен је као град био нарочито захвалан за трговину и привредни живот уопште, будући да се налазио на једном од најзначајнијих средњовековних путева, са тргом активним током целе године, на коме се обављала купопродаја различитих артикала.⁴⁸ Сав приход од трговаца на панађуру- сајму одржаваном 8. новембра на дан Св. Архангела припадао је манастиру, док је цар Душан својој задужбини уступио и царину која се убирала пред поменути празник, као и уочи Спасовдана, односно 7. новембра и 4. маја.⁴⁹ Постојање дубровачке колоније у Призрену такође је било од великог значаја за трговину, док је сам град 1332. одређен и за стално седиште дубровачког конзула у Србији.⁵⁰ Имајући у виду да се вино произведено у градском метоху Новог Брда, као и у Астареји, најближој околини Дуброника, није опорезивало, питање је да ли је исти закон важио и за вино призренског метоха.⁵¹ Мимо тога што је представљало значајан артикал у средњовековној трговини, вино је коришћено и за свакодневне потребе манастирског живота, нарочито у причешћу. Може се претпоставити да је конзумирано и од стране многобројне призренске властеле, која се у Светоарханђеловској хрисовуљи помиње са својим „дворовима”.

Библиографија

- Светоарханђеловска хрисовуља, 2003 – С. Мишић и Т. Суботин- Голубовић, *Светоарханђеловска хрисовуља*, Београд 2003.
 Благојевић, 1973- М. Благојевић, *Земљорадња у средњовековној Србији*, Београд 1973.

46 *Светоарханђеловска хрисовуља*, 2003, 141.

47 *Светоарханђеловска хрисовуља* 2003, 120; Ненадовић, 1966, 8–9.

48 Благојевић, 1992, 81–83. На Призренском тргу (на локалитету "тржиште") И Которани су имали своју "кушту воштану"– зграду у којој се прерађивао восак.

49 Исто, 83.

50 Манкен, 1960, 26.

51 Благојевић, 1973, 137–138.

- Благојевић, 1992- М. Благојевић, *Град и жупа- међе градској групића*, Социјална структура српских градских насеља (XII– XVIII век), Одељење за историју ФФ у Београду, Народни музеј у Смедереву, Београд- Смедерево 1992, 67–84.
- Благојевић, 1979- М. Благојевић, „Закон *Светиога Симеона и Светиога Саве*”. Сава Немањић-Свети Сава. Историја и предање, Београд 1979, 129–166.
- Ненадовић, 1966- С. Ненадовић, *Душанова задужбина манастир Светих Арханђела код Призрена*, Београд 1966.
- Мишић, 2013- С. Мишић, *Заселци у средњовековној Србији*. БИГ 4, Београд 2013, 39–49.
- Манкен 1960- И. Манкен, *Дубровачки иаџрицијаџи у XIV веку*, Београд 1960.
- Ивановић, 1959- Р. Ивановић, *Власџелинсџво манастира Арханђела код Призрена*. Историјски институт, Београд 1959.

Marina Štetić

VITICULTURE ON ST. ARCHANGELS MONASTERY ESTATE NEAR PRIZREN

The great number of vineyards on St. Archangels monastery estate near Prizren are evidence to a considerable growth of viticulture in the first half of the XIV century, in accordance with the general prosperity of medieval Serbian state and also with the necessity of emperor Dusan to create one of the richest monastery estates. The vineyard estates of this monastery were formed by subordinating villages, people and churches with vineyards, grouping the pre-existing, and planting new vineyards (as the case in Senjani village). In the very city – Prizren metoh –three churches with over 20 vineyards were subordinated to St. Archangels monastery while the monastery estate round up was completed by joining lands. Out of 40 Prizren zupa villages given to St. Archangels, there were vineyards in the surroundings of 8 villages, while outside Prizren zupa there were some in Pilot, Polog, around Skoplje, on Beli Drim river in Albania, in Veles and Strumica. Good farmland in city metoh and fertile Prizren zupa, densely populated and one of the richest in medieval Serbia, with the Prizren city as an exptionally significant commerce and handcraft centre, provided ideal conditions for growing grapevine. The inclusion of general provisions into the founding charter which obliged all „Serbes” (*merophs*), priests, nobility and the one part of Walach population to cultivate vineyards showcases the great importance of this branch of industry.

Key words: *vineyards, viticulture, seignior, monastery St. Archangels, Prizren metoh, Prizren zupa, Serbian medieval lands, the first half of the XIV century.*